

Proposition angående verksamhetsplan

På förra mötet diskuterade vi nästa års verksamhetsplan och vad den ska innehålla. På detta möte ska vi fortsätta den diskussionen genom att göra klart propositionen om verksamhetsplan 0304. Presidiet har utgått från de diskussioner och åsiktstorg vi hade på förra mötet när vi har tagit fram ett utkast till proposition. Vi har också till viss del läst de motioner som har inkommit och blivit inspirerade av dem. Styrelsens uppgift blir nu att utifrån presidiets utkast och de inkomna motionerna skriva ett förslag till verksamhetsplan. Arbetet med att skriva motionssvar och skriva proposition angående verksamhetsplan kommer alltså att ske parallellt. Exakt hur vi praktiskt kommer att arbeta på styrelsemötet kommer vi att närmare att förklara på plats. Men det är väldigt bra om du som styrelseledamot kommer väl förberedd till detta möte. Det vill säga att förutom att ha läst handlingarna även fundera över vilka motioner du skulle vilja lyfta upp i styrelsens proposition. Rangordna de punkter som du vill ska vara med i styrelsens proposition. Runt 14 punkter är rimligt att det finns med i propositionen, ej inräknat organisationsdelen eller profilfrågorna, för att kunna ha lite luft i propositionen till fullmäktige. Är det någon punkt du saknar i presidiets utkast eller skulle vilja formulera om, förbered då gärna det innan mötet.

Presidiet föreslår styrelsen besluta

att ta fram en proposition angående verksamhetsplan 2003/04

Förslag till inledningstext till styrelsens proposition rörande verksamhetsplanen 2003/04

Förslaget till verksamhetsplan för verksamhetsåret 2003/2004 har samma upplägg som de två senaste verksamhetsplanerna.

Verksamhetsplanen inleds med en text som beskriver den politiska policyprocessen med SFS perspektiv. Den policyprocess som SFS använder har som syfte att tydligt visa var en sakfråga befinner sig i behandling hos regering, riksdag, myndigheter osv. Förståelsen för detta har betydelse för hur SFS styrelse väljer att arbeta med frågan. Policyprocessen gör det också lättare med prioriteringar inom verksamhetsplanen.

Efter den inledande texten följer själva verksamhetsplanen, och denna är indelad i fyra delar: Perspektivområden, sakfrågor, organisationsfrågor och profilfrågor.

Perspektivområden är sådana perspektiv som genomsyrar allt som SFS arbetar med såväl internt som externt. Sakfrågor är de faktiska frågor som SFS ska arbeta med under året, och de är indelade efter SFS policyprocess. Organisationsfrågor är frågor som rör SFS interna verksamhet och organisation. Profilfrågor är frågor som inbegriper flera perspektiv och sakfrågor. Genom profilfrågornas bredd och djup sätter SFS speciellt fokus på dessa områden. Profilfrågorna är också breda i sitt metodval, och involverar hela SFS som organisation för att nå genomslag både nationellt, regionalt och lokalt.

De frågor som inte återfinns i verksamhetsplanen är det inte planerat att SFS ska arbeta med under verksamhetsåret. Det ligger dock i SFS dagliga arbete att ha en beredskap för andra frågor som kräver uppmärksamhet i verksamheten.

Mängden av frågor som har prioriterats är anpassat till den kapacitet som organisationen har idag. Bedömningen grundar sig på ett flerårigt arbete mellan presidialer, tjänstemän och styrelse. Kraftigt förenklat kan det betonas att en presidial, för att nå ett gott resultat, under ett år förmår att arbeta med motsvarande fyra sakfrågor och en halv profilfråga. Detta förhållande är också giltigt för en handläggare inom utredning- och analysenheten på SFS kansli. Informationsenheten har i detta arbete en stabsliknande funktion med ett övergripande synsätt på sakfrågor och profilfrågor. Hela kansliet är ansvarigt för att SFS perspektivområden aktivt används, och att dessa perspektiv genomsyrar alla de frågor SFS arbetar med. inom organisationen.

Inledning

Sveriges Förenade Studentkårer (SFS) är en nationell sammanslutning av studentkårer vid Sveriges universitet och högskolor. SFS:s medlemmar omsluter merparten av Sveriges studenter.

SFS verksamhetsplan för 2003/04 fastslogs vid fullmäktige i Göteborg den 8-11 maj 2003. Verksamhetsplanen som bygger på ett politiskt policyprocessstänkande ur SFS perspektiv är indelad i fyra delar;

Perspektivområden

Detta är de perspektiv som genomsyrar allt som SFS arbetar med såväl externt som internt.

Sakfrågor

Sakfrågor är de faktiska frågor som SFS arbetar med under året. Sakfrågorna är i sin tur indelade efter den policyprocess som SFS arbetar efter, Agera, Reagera och Implementera.

Organisationsfrågor

Detta är de frågor som rör SFS interna verksamhet och organisation.

Profilfrågor

SFS lyfter under året upp två områden som organisationen väljer att fokusera extra mycket på. Profilfrågorna inbegriper flera perspektiv - och sakfrågor, och involverar hela SFS organisation för att få genomslag både nationellt, regionalt och lokalt.

SFS har även i sitt dagliga arbete beredskap och kapacitet för frågor som kommer att dyka upp under verksamhetsåret men som inte finns med i verksamhetsplanen.

Policyprocessen

Förståelsen för policyprocessens betydelse för hur SFS angriper ett problem ligger till grund för organisationens prioriteringar av verksamheten. För att vinna genomslag för SFS åsikter krävs en grundläggande förståelse för den politiska policyprocessen, det vill säga vägen från idé till beslut. Var en fråga befinner sig i policyprocessen ligger till grund för möjligheterna att påverka, samt vilka påver-

kansinstrument som bör brukas. SFS arbetar med följande modell:

Stadierna är:

- Problem - problem identifieras och struktureras
- Alternativ - olika handlingsalternativ definieras
- Rekommendation - bestämmer ett av alternativen
- Beslut - formellt beslut fattas
- Genomförande - praktisk handling
- Utvärdering - hur har det gått?
- Återföring - dra lärdomar

Var frågan befinner sig i policyprocessen påverkar vilka kanaler och vilken typ av frågor SFS skall driva för att påverka utvecklingen. Det är av yttersta vikt att analysera en process ur detta perspektiv så det råder en klar bild av var i processen frågan befinner sig.

Ett problemområde lyfts -> En statlig utredning görs (exempelvis SOU eller Ds) -> När utredningen är klar remissbehandlas den -> Regeringen författar en proposition -> Femton dagar efter propositionen lämnats till riksdagen får ledamöterna skriva motioner i anslutning till propositionen -> Riksdagen översänder propositionen till ansvarigt utskott som justerar ärendet -> Riksdagen fattar beslut.

I princip kan det konstateras att efter det att propositionen är färdigskriven är möjligheterna att åstadkomma stora förändringar i det närmaste obefintliga.

Det finns i huvudsak fem olika tidpunkter att påverka:

- SFS lyfter själv ett problemområde
- SFS försöker påverka utredningsdirektiven

- SFS försöker påverka utredningens resultat
- SFS skriver ett remissvar på utredningen
- SFS försöker påverka regeringens propositionstext och i de fall det går också arbetet i riksdagen.

Ju längre fram frågan kommer i beslutskedjan desto mindre är möjligheterna för påverkan. Däremot är policyprocessen cyklisk, vilket gör att när propositionen väl är beslutad kan problemet naturligtvis lyftas ett för att försöka starta processen igen.

Till detta hör även resonemanget runt huruvida SFS skall agera eller reagera. Policyprocessen är ständigt pågående vilket innebär att om någon annan reagerar under en process så innebär det att SFS agerar inför nästa process.

Kontentan är således att det aldrig är fel att agera oberoende var i processen frågan befinner sig. Grundregeln bör dock vara att ju tidigare SFS kommer in i processen desto större torde möjligheterna för påverkan vara.

Var frågan befinner sig i policyprocessen påverkar också huruvida SFS skall lyfta problem eller lösningar. Om SFS vill lyfta en ny fråga på dagordningen bör organisationen fokusera på problemen för att skapa en allmän problemförståelse. Nackdelen med ett sådant förfarande är att det råder en oerhört stor konkurrens på "problemmarknaden" då ett stort antal intresseorganisationer, partier och andra arbetar på just detta vis. När väl en policyprocess startat finns ingen anledning att lyfta problem längre, de väsentliga aktörerna har redan en problembild som de ämnar lösa genom att ha startat en process. I ett sådant läge måste SFS i stället fokusera på att finna lösningar, konkurrensen är då betydligt mindre och om organisationen klarar av att producera lösningar har man utökat sina chanser att påverka markant.

I verksamhetsplanen presenteras ett antal frågor som anses befinna sig, eller vara på väg upp på den utbildningspolitiska agendan. Varje punkt har inordnats under någon av rubrikerna agera, reagera eller implementera. Arbetet med indelningen av frågorna har styrts av en politisk bedömning av varje enskild frågas position i policyprocessen.

Rubriken Agera symboliserar att en fråga inte befinner sig i policyprocessen men att där finns mer eller mindre goda möjligheter att kunna lyfta den. Det finns alltså utrymme för organisationen att föra fram problemet och därigenom agera för att försöka få genomslag.

Nästa avsnitt Reagera får stå för att frågan finns på dagordningen och är således en del av policyprocessen, men inte på något sätt färdigbehandlad. Här borde organisationen fokusera på att lyfta lösningar på problemet då det uppenbarligen redan finns en problemförståelse.

Den sista rubriken Implementera karaktäriseras av att ämnet finns på den politiska dagordningen men redan är beslutat om. Fokus här bör således ligga på att följa upp implementeringen av frågan alternativt försöka lyfta den igen för att på så sätt starta en ny policyprocess.

Utöver detta finns tre rubriker till:

Kompetensområden, Organisationsfrågor och Profilfrågor. Dessa tre rubriker omfattar frågor som inte ryms i hela eller delar av policyprocessen.

Perspektivområden

Under denna rubrik ges en översikt över de perspektiv som ska genomsyra allt som SFS arbetar med både externt och internt

Internationellt

Utbildning och kunskap är inget som begränsas av ett lands gränser. Fler och fler beslut som påverkar den svenska utbildningen sker på större arenor än den svenska. Samtidigt rör sig människor allt mer och allt fler utbyten sker. SFS skall verka för att det internationella perspektivet genomsyrar högskolan och att studentens röst gör sig hörd på alla plan, från institutionsnivå till världspolitikens arenor.

Från A-nivå till doktor

Student är man oavsett om man bedriver studier på forskarnivå eller om man studerar på grundutbildningsnivå! SFS skall verka för att alla studenter, oavsett upplägg av studier omfattas av rättssäkerhet och en god studiesocial situation.

Demokrati

Utbildning är en av de starkaste faktorerna för att utveckla demokratin och samhället i positiv riktning. SFS skall verka för att de demokratiska värdena genomsyrar högskolan och de instanser som styr denna.

Jämställdhet

Jämställdhet intar en särställning inom mångfaldsaspekterna, då det inte är en minoritetsfråga. De värderingar och strukturer som råder i högskolan speglas tydligt i samhällets toppskikt. SFS skall därför verka för att jämställdhetsaspekten beaktas överallt i högskolan.

Mångfald

Mångfald handlar om kvalitet och rättvisa Utbildning är en av de starkaste faktorerna för att utveckla demokratin och samhället i positiv riktning. Det är därför av största vikt att alla, oavsett bakgrund, känner sig hemma i högskolan. Utbildning skall leda till såväl individens som samhällets utveckling. SFS skall verka för att denna kvalitetsaspekt genomsyrar hela högskolan och allt runt denna.

Rättssäkerhet

Studentens rättssäkerhet skall genomsyra alla studier, oavsett upplägg och form. Högskolans struktur måste därför vara klar och tydlig. SFS skall verka för att rättssäkerhet genomsyrar högskolan och de beslutsorgan som omfattar denna.

Agera

Skuggdoktorander

Ett resultat av forskarutbildningsreformen, och det utökade ansvar för de forskarstuderande som denna innebar för institutionerna, har blivit att många institutioner väntar med att formellt skriva in de forskarstuderande. För många studenter blir idag den enda vägen in i den för många så attraktiva forskarutbildningen då tillvaron som "Skuggdoktorand". Tillvaron som skuggdoktorand går under många betäckningar, men generellt gäller att förberedande forskarutbildning enligt lag är förbjuden. Institutioner eller enskilda personer på högskolan lockar till sig grundutbildningsstudenter under falska förespeglningar om att de skall bli doktorander, utan att ge några garantier för antagning efter genomgången kurs. Eftersom begreppet "skuggdoktorand" inte ännu är allmänt känt, är det tyvärr också så att en del av skuggdoktoranderna tror sig vara registrerade på forskarutbildningen. På samma sätt som man som skuggdoktorand hamnar mellan grundutbildning och forskarutbildning hamnar man också mellan regelverken inom flera områden, såsom representation inom högskolan. Att skuggdoktoranden inte har samma möjligheter till finansiering som den formellt antagna forskarutbildningsstudenten får dessutom konsekvenser i för hur väl dessa skyddas av de allmänna trygghetssystemen.

SFS ska:

- Uppmärksamma problemen för de så kallade skuggdoktoranderna

- Opinionsbilda och arbeta för att alla studenter som bedriver forskarstudier skall vara formellt antagna till forskarutbildning

Studenters Hälsa och Arbetsmiljö

I ljuset av allt högre sjukskrivningssiffror för forskarstuderande samt rapporter om grundutbildningsstudenters ökade ohälsa är det av högsta vikt att SFS påtalar arbetsmiljöns betydelse för studiesituationen, samt hur arbetsmiljön påverkar förutsättningarna för att framgångsrikt avklara sina studier.

Kunskapen om arbetsmiljö och arbetsmiljöarbete är idag generellt sett låg hos gemene student och studentkårerna, men inte minst är universitetens och högskolornas förståelse för studenters arbetsmiljö oroväckande liten. Ett stort problem är även att studenter idag har begränsade möjligheter att påverka och delta i arbetsmiljöarbetet inom högskolan, främst då den ej likställs med arbetstagares arbetsmiljö. Högskolans ansvar för studenters arbetsmiljö borde också stärkas.

En väl fungerande arbetsmiljö bidrar till en god möjlighet för den studerande att tillgodogöra sig utbildningen på bästa sätt. En bra arbetsmiljö innebär även i förlängningen en kvalitetsökning för utbildningen som helhet.

SFS ska

- Påtala vikten av en god arbetsmiljö och dess inverkan på studenters studieresultat och studiesituation
- Arbeta för att studenters inflytande i arbetsmiljöarbetet stärks, t.ex. genom att studerandeskyddsombud får likvärdiga rättigheter som personalskyddsombud
- Belysa högskolans ansvar för arbetsmiljön, både med avseende på grundutbildningsstuderande och forskarstuderande samt verka för att regelverket stärks, tydliggörs, implementeras och efterlevs
- Stötta medlemskårerna i sitt arbete med arbetsmiljö

Styrning av universitet och högskolor

Den svenska högskolan genomgick en stor avreglering 1993. Trots att högskolan nu är mer avreglerad än den var för 10 år sedan förs idag diskussioner kring ytterligare avregleringar. Många lärosäten anser att de regler som finns kring högskolornas organisation hindrar dem från att svara mot de krav som ställs från staten och från det omgivande samhället.

I de diskussioner om hur lärosätenas organisation skall utformas i framtiden ställs ofta olika principer, som det kollegiala inflytandet, studentinflytandet och det omgivande samhällets krav på påverkan mot varandra. Man ifrågasätter också de befogenheter som idag exempelvis exklusivt är givna till fakultetsnämnder och särskilda organ för lärarutbildning. Det blir en fråga om i vilken utsträckning regeringen skall bestämma principerna för högskolornas organisering och i vilken mån högskolorna själva, och då framför allt styrelse och rektor, skall få bestämma det. Frågan är hur formerna för ledning och styrning skall utvecklas för att garantera att bäst understödja verksamheten.

SFS ska

- aktivt delta i debatten kring styr- och ledningssystem för högskolan, och då särskilt framhålla vikten av studentinflytande,
- i de fall det kan anses lämpligt, vidare agera i frågan om högskolan organisering.

Flexibla utbildningsformer

Alltmedan det svenska Näluniversitetet växer fram och allt fler svenska lärosäten väljer att erbjuda kurser på distans, via nätet, via lärcentra eller andra icke-traditionella sätt så börjar allt fler frågor ställas huruvida de nya utbildningarna håller måttet. Det finns inga egentliga metoder för kvalitetskontroll och det formella studentinflytandet har ofta försvagats markant i jämförelse med vad som sker på campusbaserade utbildningar. Begränsad datorvana utgör också ett hinder för många. En ny form av snedrekrytering kan således uppenbara sig vilket ställer stora krav på form och innehåll i utbildningarna. Samtidigt talar många studenter om tidigare svåruppnådda möjligheter till direkt påverkan på sin utbildning och möjligheter att få en utbildning som er-

bjuder det bästa av många världar. Det enda som är säkert är att de nya utbildningsformerna är här för att stanna och för att utvecklas vidare och det är därför otroligt viktigt att studentrörelsen gör sig redo för att möta de utmaningar som detta innebär.

SFS ska

- Bevaka och påverka säkerställandet av studentinflyttandet och kvaliteten på utbildningar inom de nya utbildningsformerna
- Bevaka hur de mål uppsatta i propositionen "Den öppna högskolan" (2001/02:15) gällande bland annat social snedrekrytering efterlevs

Externfinansiering av forskarutbildning

En allt större del av de forskarstuderande har idag hela eller delar av in utbildning finansierad av finansiärer utanför högskolan. Dels kan detta ses som ett bevis på den offentliga finansieringens otillräcklighet, men situationen med en allt större andel externfinansiering ställer också andra frågor. Exempelvis finns frågetecken kring i hur stor grad de forskarstuderandes självständighet påverkas av de externa finansiärerna i allmänhet, och hur detta påverkar själva avhandlingsarbetet i synnerhet.

SFS ska

- Utreda hur den ökande icke-offentliga finansieringen av forskarutbildning påverkar den akademiska friheten och det kritiska förhållningssättet
- Verka för att de forskarstuderandes frihet i förhållande till finansiärer tryggas

Reagera

Examina

Bolognaprocessen påverkar det svenska utbildningssystemet. Som ett led i utvecklandet av den svenska högre utbildningen

i linje med Bolognaprocessen påbörjade Utbildningsdepartementet 2002 en översyn av vissa examensfrågor. Frågor som tas upp i denna översyn är nivåindelning av svenska examina, hur yrkesexamina skall utformas i framtiden samt i vilken utsträckning Sverige skall använda sig av Europea Credit Transfer System (ECTS). Det är viktigt att i den fortsatta processen framhålla att undertecknandet av Bolognadeklarationen, och dess efterföljare, inte innebär ett åtagande att likrikta våra svenska utbildningar utifrån de kriterier som där anges, utan att tillse att vårt utbildningssystem får transparens i förhållande till nämnda kriterier. Sverige kan alltså välja att behålla de delar av vårt utbildningssystem som vi anser på ett bra leder till målen för de aktuella utbildningarna och i stället tydliggöra skillnaderna, samtidigt som ett system som möjliggör mobilitet mellan utbildningarna tas fram.

SFS ska

- åsiktsbilda och informera kring de förändringar av examensordningen som kan komma att föreslås under året,
- aktivt agera i förhållande till den översyn som görs av Utbildningsdepartementet, både vad gäller specifika examens frågor och införande av ECTS-poäng och ECTS-betyg,
- aktivt ta del i Bolognaprocessen och följa upp de förändringar som denna innebär för det nationella utbildningssystemet.

Studentinflytande internationellt

Det internationella inflytandet över utbildningen blir allt större, antalet aktörer på utbildningsmarknaden ökar såväl i Sverige som utomlands samtidigt som Sverige får krav på sig att öppna upp den högre utbildningen för förhandlingar inom GATS. Mer än någonsin behövs det en enad stark internationell studentröst för att stärka och bevara studentinflytandet. ESIB finns redan idag som organisation men fungerar inte optimalt, SFS måste öka sitt engagemang och ta större ansvar inom organisationen för att öka ESIB:s professionalisering. Detta är ett långsiktigt arbete och det måste påbörjas redan idag för att säkra studentinflytandet.

SFS ska

- Utöka sitt engagemang inom ESIB och verka för att ESIB blir en aktör att räkna med inom den internationella utbildningspolitiken

- Åsiktsbilda om hur utbildning som handelsvara påverkar den högre utbildningen och studentinflytandet

Resurstilldelning och utbildningskvalitet

Ett problem som i större utsträckning bör uppmärksammas är den sneda resurstilldelning som finns mellan olika typer av utbildningar. Medan vissa studenter kan ha 30 timmar lärarledd undervisning varje vecka, får andra räkna med att bedriva huvuddelen av sina studier hemma vid skrivbordet. Rätten till organiserad undervisning är en fråga om utbildningskvalitet, och det är av största vikt att SFS reagerar mot läroanstalter där undervisning snarare utgör undantag än regel. På samma sätt som studenter har rätt att kräva rimlig fritid, har man även rätt att kräva skälig mängd undervisning.

Under 2003/04 kommer Utbildningsdepartementet att förbereda den forskningspolitiska proposition, som förväntas lämnas hösten 2004. Där kommer även att behandlas resurstilldelningen inom forskningen och forskarutbildningen. SFS måste därför ta aktiv del i debatten om resurstilldelning, för att inte vissa forskningsprojekt ska förbises till förmån för andra mera omedelbart lukrativa.

Det är också av stor betydelse att SFS uppmärksammar hur stor del av högskolans resurser som går till män, till följd av den manliga dominansen inom de discipliner som premieras av resurstilldelningssystemet.

SFS ska

- Utredda hur ojämnt fördelad mellan könen kontrollen över resurser är inom högskolan.
- Undersöka hur mycket undervisningstid olika studentgrupper har
- Bevaka forskarstudenternas intressen när det gäller resurstilldelning
- Opinionsbilda i frågan om rätten till såväl fritid som undervisningstid.

Jämställdhet i Högskolan

Jämställdhet som är en aspekt av jämlikhet handlar om maktstrukturer. Dessa maktstrukturer finns i hela samhället och högskolan är inget undantag. Maktstrukturerna ger effekter på den enskilda individen men måste hanteras på ett strukturellt plan.

Högskolan vilar på traditionella patriarkala strukturer som tar tid att förändra. Att SFS hade Jämställdhet i högskolan som en profilfråga verksamhetsåret 2002/03 var ett steg i rätt riktning men än är det långt kvar till målet. Därför måste SFS fortsätta att vara drivande i arbetet för jämställdhet i högskolan.

SFS ska

- verka för att genusperspektiv införs i alla utbildningar
- arbeta för att ledningarna för Sveriges universitet och högskolor blir kompetenta i att leda jämställdhetsarbetet på respektive lärosäte
- stötta medlemskårerna i deras jämställdhetsarbete

Utbildning för hållbar utveckling

Hållbar utveckling är ett begrepp som allt fler talar om och belyser vikten av. Hållbar utveckling handlar om en helhets-syn där miljöfrågor hänger samman med demokrati- och rättvisefrågor. Utbildning är ett av de viktigaste verktygen för att nå hållbar utveckling. Därför är det självklart att SFS tar en aktiv del i debatten om hållbar utveckling och vad det innebär för högskolan och samhället i stort.

SFS ska

- verka för att frågor om hållbar utveckling integreras i all utbildning, forskning, administration och utvecklingsarbete
- stötta medlemskårerna i deras arbete med hållbar utveckling

Implementera

Studentbostäder

Samtidigt som detta är en fråga som varit ständigt återkommande i flera decennier är den idag mer aktuell än någonsin. Högskolans snabba expansion som en följd av en mycket medveten politik från regeringens sida har lett till att studentpopulationen de senaste tio åren har ökat med 60 %. Byggandet av studentbostäder och billiga hyreslägenheter har däremot inte alls haft samma utveckling. Inför valet lovade samtliga partier ett ökat byggande, och då inte minst gällande studentbostäder. Det kommer under verksamhetsåret vara av högsta vikt att följa upp dessa löften och att fortsätta SFS strävanden för att byggandet av bra och billiga studentbostäder skall vara en prioriterad fråga såväl nationellt som lokalt.

SFS ska

- Aktivt påverka den av regeringen förda bostadspolitiken i syfte att skapa en rimlig bostadssituation för alla Sveriges studenter
- Arbeta för att hyresnivån för nybyggda studentbostäder inte skall överstiga den av SFS uppsatta högsta nivån på 1/3 av studiemedlet

Antagning och urval

I regeringens proposition "Den öppna högskolan" återfanns ett antal förslag med syfte att göra den svenska högskolan mer lättillgänglig för hela befolkningen. För Sverige som kunskapsnation blir det allt viktigare att ta vara på all den kompetens som finns inom landet. Detta försvåras ofta genom alltför rigida strukturer som gör det omöjligt för människor att komma in eller gå vidare i högskolesystemet trots att de egentligen besitter all nödvändig kunskap och erfarenhet. För att komma tillrätta med detta har regeringen öppnat för möjligheter för lärosätena att inte bara se på betyg och högskoleprov utan också på andra för utbildningar relevanta erfarenheter som en person har. Regeringen har också skapat möjligheter för en student att bli antagen via det så kallade alternativa urvalet där högskolorna får möjlighet att skapa nya urvalsgrupper i syfte att bredda rekryteringen.

Det är av högsta vikt för SFS att följa upp användningen av möjligheten att validera reell kompetens och även trycka på

vikten av en rättssäker situation för de studenter som genomgår valideringsprocessen. På samma sätt finns det all anledning att följa upp hur högskolorna väljer att arbeta med det alternativa urvalet utifrån de riktlinjer och lagar som finns kopplat till detta.

SFS ska

- Följa upp hur det alternativa urvalet har använts under höstantagningen
- Göra en översyn av hur de nya urvals- och antagningsmetoderna används och hur studenternas rättsäkerhet upprätthålls i ljuset av dessa
- Arbeta för att den information som högskolorna tillhandahåller till studenterna gällande de nya urvals- och antagningsmetoderna innehåller allt som studenten behöver veta

Pedagogisk meritering

1998 års ändring av högskolelagen medför att pedagogiska meriter ska beaktas i högre utsträckning än tidigare vid anställning av lärare. Lagstiftningen följs dock inte på ett tillfredsställande sätt och ibland inte alls. Högskolorna har svårt att bedöma pedagogiska meriter även fast det nu är lagstadgat att de skall värderas lika högt som forskningsmeriter. En anledning är att det inte finns någon enhetlig praxis för hur meriterna ska styrkas och hur kriterier för bedömning ska värderas. En annan anledning är att systemet inte belönar pedagogisk meritering och därmed inte heller dokumentering av densamma. Allt detta föranleder såväl en skärpning av nuvarande rutiner som en allmän satsning på att göra pedagogisk meritering lönsamt och uppmärksammat. Det vore även det önskvärd att pedagogisk meritering togs i beaktande även vid tillsättande av ledande befattningar då detta skickar signaler till verksamheten i övrigt när det gäller anställning till lärosäten.

SFS ska

- arbeta för högskolorna ska skapa strukturer med medföljande resurser som gynnar lärare som väljer att pedagogiskt meritiera sig

- Uppmärksamma behovet av att universitets- och högskoleledningar prioriterar frågan om pedagogisk meritering i såväl ord som handling

Handledarutbildning för universitetslärare

Från och med sommaren 2003 ska samtliga nyanställda lärare vid högskolan genomgå utbildning i handledning. Denna för utbildningskvaliteten så viktiga reform, vars vikt SFS så länge påtalat, kommer att innebära en stor utmaning för lärosätena att genomföra. Därför är det av högsta vikt att SFS granskar och följer upp så att inte denna så lovvärda reform förfelas vid implementeringsstadiet.

SFS ska

- Verka för att en utvärdering av handledarutbildning för universitetslärare utförs.
- Granska implementeringen av handledarutbildningen för universitetslärare, och
- Uppmärksamma när brister i implementeringen uppkommer
- påtala bristen av resurser för genomförandet av handledarutbildning.

Granskning av studentinflytande

Det har nu gått ett antal år sedan propositionen 1999/2000:28 "studentinflytande och kvalitetsutveckling i högskolan" kom. Under våren 2003 gjorde dessutom Högskoleverket sin andra granskning av högskolornas arbete av bland annat studentinflytande, den s.k. frankingen. Men trots alla fina ord i proposition och högskolors visioner och handlingsplaner finns det fortfarande anledning att fortsätta arbeta med studentinflytande. Formellt studentinflytande har inte nödvändigtvis medfört ett reellt studentinflytande.

Sedan 2001 arbetar Högskoleverket på uppdrag av regeringen med att utvärdera alla ämnen och program vid landets högskolor och universitet. Detta är ett på många sätt gigantiskt uppdrag som har inneburit att en stor mängd människor enga-

gerats för att det skall ha varit möjligt att genomföra, vilket i sin tur inneburit att kvaliteten på det granskningar som gjorts också har skiftat. Det finns därför all anledning att följa upp det arbete som Högskoleverket hittills har gjort, både utifrån hur väl systemet som sådant fungerar, men även utifrån hur väl bedömargrupperna belyser viktiga perspektiv såsom studentinflytande, jämställdhet och mångfald.

SFS ska

- Följa upp fränkingens resultat gällande studentinflytande
- Göra en översyn av Högskoleverkets olika kvalitetsgranskningar i syfte att se vilken vikt studentperspektiv såsom studentinflytande, jämställdhet och mångfald ges
- Följa upp hur studentkårerna har upplevt att Högskoleverkets kvalitetsgranskningar fungerar

Organisation

SFS finansiella situation

Idag finansieras SFS verksamhet till största del genom medlemsavgifter. SFS har exempelvis i dagsläget inte möjlighet att finansiera sitt eget fullmäktigemöte (årsmöte), varför medlemskårens medverkan som värdkårer är nödvändig. Detta innebär dock en stor ekonomisk risk för dessa värdkårer. En översyn av SFS intäkter behöver genomföras för att finna en långsiktig plan för hur SFS ska finansiera sin verksamhet. Hur kan utvecklingen av medlemsavgiften hjälpa organisationen? Kan vi och bör vi hitta extern finansiering för verksamheten?

SFS ska

- Skapa rutiner och arbetsformer för att arbeta med extern finansiering.

- Arbeta för att uppnå extern finansiering för organisationens arrangemang i enlighet med av Fullmäktige fastslagen budget. "
- Utredda finansieringen av Fullmäktige, och SFS' övriga arrangemang.
- Utredda hur organisationen på lång sikt lämpligen finansierar sin verksamhet.

Demokratisering – och organisationsutveckling

Alla organisationer behöver ständigt utvecklas för att verka i samhället. Detta gäller även SFS. SFS har under de senaste åren alltmer anpassat sig till ett processtänkande. Organisationen behöver kartlägga de aktiviteter respektive del- och huvudprocesser som existerar. Fokus bör ligga på de interna processerna. Arbetet bör koncentreras till att bredda kontaktytorna till, och mellan, medlemskårerna, utveckla styrelsens arbetsformer och struktur samt till att fortsätta det pågående strategiarbetet.

SFS ska

- utreda hur styrelsens arbetsformer och struktur kan förändras för att möjliggöra engagemang i styrelsen oberoende av ledamöternas situation och för att uppnå större effektivitet.
- utveckla kontaktytor till och mellan medlemskårer, som främjar åsiktsbildning, kunskapsutbyte och samarbete
- ta fram ett internt måldokument som är långsiktigt hållbart i SFS fortsatta arbete, där resultat från pågående strategiarbete utnyttjas.

SFS informationsprofil

Hur den information SFS sprider ser ut har stor betydelse för hur SFS Uppfattas som organisation. Det dagliga arbetet med grafisk formgivning är naturligtvis en rent professionell fråga för kansliet med det finns också vissa delar som den politiska ledningen behöver ta ställning till. Det saknas i dag övergripande riktlinjer för hur SFS grafiska pro-

fil skall se ut. Detta är en fråga som ska ses över under året.

SFS har under ett fåtal år gått från att sprida i stort sett all information via papper till att den absolut största delen av all information som lämnar kansliet gör det i elektronisk form. Detta ger nya möjligheter men ställer också nya krav. En översyn bör göras av hur SFS informationsspridning fungerar. I detta inkluderas allt från pappersutskick till epost-listor och hemsida.

SFS ska

- ta fram en grafisk profil
- se över former och rutiner för spridande av information, såväl på papper som elektroniskt

Profilfrågor

Studenters ekonomiska och studiesociala situation

Studenter får allt mindre pengar att leva på. Hyran, som är den största utgiften, uppgår ofta till mer än hälften av det redan snålt tilltagna studiemedlet. Har studenten dessutom ett försörjningsansvar för barn eller blir sjuk finns där inga marginaler. Dessutom får studenter inte ta del av socialförsäkringssystemen på samma villkor som andra samhällsmedborgare. Studenter blir ständigt diskriminerade när det gäller sjukpenninggrundande inkomst (SGI), föräldrapenning, försörjningsstöd, A-kassa, bostadsbidrag och så vidare. SFS är av åsikten att all sysselsättning som gynnar samhället, på lång eller kort sikt, ska ge rätt till socialförsäkringsförmåner. Denna grundtanke har vi valt att kalla Kompetenslinjen. Om man intar detta vida perspektiv blir det naturligt att även ge studenter rätt till socialförsäkringsförmåner eftersom studier spelar en central roll för samhällets långsiktiga välfärdsutveckling.

SFS har under flera års tid beskrivit och analyserat studenters dåliga ekonomiska situation och hur den inte blir bättre, tvärtom blir den hela tiden sämre. SFS har också länge krävt en studiesocial utredning. När den äntligen blev till-

satt hösten 2002 var direktiven så vaga att vi befarar att inga konkreta förbättringsförslag kommer att komma tillstånd. Studiesociala utredningen kommer att presentera sitt förslag i december 2003. Fram till dess måste SFS flytta fram sina positioner och kämpa för ett rättvist socialförsäkringssystem.

SFS ska

- Arbeta och föra fram ett fullvärdigt komplement till dagens socialförsäkringssystem, dvs. kompetenslinjen
- Verka för att en rättvis bild av studenternas ekonomi och vardag lyfts fram och syns i debatten
- Arbeta för att höja totalbeloppet för studiestödssystemet

Bildning kontra utbildningsfabriken – synen på utbildning och utbildningens roll i samhället

Samtidigt som Högskolesektorn blir allt större och allt fler har möjlighet att ta den av den högre utbildningen höjs det här och var varningsflagg för att en central del av utbildningens kärna håller på att försvinna. Bildningsaspekten av utbildning är ofta svår att ta fasta på, men de flesta hävdar ändå envist att den är otroligt viktig och att vi måste utbilda för kritiskt tänkande och reflektion och inte bara för effektivitet och samhällelig nytta. Frågan man ställer sig är om högskolorna skall vara en utbildningsfabrik, eller om det finns saker som är unika med den högre utbildningen som egentligen omöjliggör den typen av tänkande inom området.

Det finns dock idag ett antal hinder för att nå idealet om bildning. För studenter har det nya studiemedelssystemet fått effekten att många väljer bort en bredare allmänbildning till förmån för en kortare och mer specialiserad utbildning. För högskolans och lärarnas del finns det ständiga problemet med resurser som inte räcker till för att skapa det mervärde i utbildningen som många egentligen skulle önska att de hade möjlighet till. Likaså finns det problem med att högskoleledningarna inte uppmuntrar bildningsaktiviteter

då de inte nödvändigtvis överensstämmer med den självbild som lärosätena har skapat av sig som effektiva utbildningsinstitutioner.

SFS vill att högre utbildning skall ge en bredd bas att stå på i livet, men även vara en tydlig rättighet och möjlighet livet igenom. En bredd utbildning främjar studenternas personliga utveckling och ger goda möjligheter att göra många olika saker efter avklarad utbildning. Genom att i utbildningen skapa tydliga kopplingar mellan teori och praktik eller livserfarenhet kan högskolan på ett mycket bättre sätt ta tillvara på såväl studenternas som den högre utbildningens intressen.

SFS ska

- Framhäva bildningsaspekten som en av de viktigaste delarna av en kvalitativ högre utbildning
- Poängtera farorna med att skapa en "utbildningsfabrik"